

Z A P I S N I K
sa 20. sjednice Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore,
održane 2. jula 2018. godine

Sjednica je počela u 10 sati.

Sjednici je predsjedavala Nada Drobnyak, predsjednica Odbora.

Sjednici su prisustvovali član/ice Odbora: Zvonko Vuković, Aleksandra Vuković, Maja Bakrač i Sanja Pavićević.

Saglasno članu 56 Poslovnika Skupštine, odsustvo sa sjednice najavila je Branka Tanasijević.

Saglasno članu 65 stav 2 Poslovnika Skupštine, odsutnu članicu Odbora zamijenila je poslanica Jovanka Laličić.

Sjednici su prisustvovali: Miloš Čelanović, generalni direktor Direktorata za razvoj u Ministarstvu ekonomije; Ana Šebek, predstavnica Ministarstva ekonomije; Ana Cmiljanić, menadžerka za kontroling, planiranje i izvještavanje u Investiciono-razvojnog fondu Crne Gore; Zvezdana Oluić, savjetnica za žensko preduzetništvo u Uniji poslodavaca Crne Gore i predstavnica Asocijacije poslovnih žena Crne Gore i Biljana Pejović, načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava.

Rad sjednice pratili su predstavnici/e medija.

Za sjednicu je, jednoglasno, utvrđen sljedeći

D N E V N I R E D:

1. Akcioni plan za sprovođenje Strategije ženskog preduzetništva Crne Gore 2015-2020. godina, za 2018. godinu, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije ženskog preduzetništva Crne Gore 2015-2020. godina za 2017. godinu, i
2. Tekuća pitanja.

Prije prelaska na rad po utvrđenom dnevnom redu, Odbor je usvojio zapisnike sa 18. sjednice Odbora i Druge zajedničke sjednice Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, Odbora za politički sistem, pravosuđe i upravu i Odbora za rodnu ravnopravnost.

Prva tačka – Akcioni plan za sprovođenje Strategije ženskog preduzetništva Crne Gore 2015-2020. godina, za 2018. godinu, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije ženskog preduzetništva Crne Gore 2015-2020. godina za 2017. godinu

Ana Šebek, predstavnica Ministarstva ekonomije, informisala je člana/ice Odbora da je Vlada Crne Gore prepoznala potrebu da se pitanje ženskog preduzetništva odnosno ekonomsko osnaživanje žena posebno reguliše, i u junu 2015. godine, usvojila Strategiju ženskog preduzetništva 2015-2020. godine. Realizacijom aktivnosti definisanih Strategijom teži se kreiranju neophodnih preduslova i osnova na kojima će žene moći da iskažu ravnopravno svoje preduzetničke potencijale i unaprijede svoj položaj u društvu po svim osnovama.

Akcionim planom za 2018.godinu, koji je Vlada Crne Gore donijela u decembru 2017. godine, planirane su aktivnosti koje se odnose na dalje unapređenje poslovnog ambijenta za mala i srednja preduzeća u većinskom vlasništvu žena; unapređenje finansijske podrške; potrebnih znanja i vještina; promocije i umrežavanja. Takođe, date su preporuke za realizaciju mjera koje se odnose na uvođenje poreskih olakšica za žene u prvoj godini poslovanja; unapređenje pristupa finansijama zbog uvođenja garantnih šema za žene u biznisu; pružanja podrške biznisu kroz usluge poslovnog savjetovanja i jačanja infrastrukture (biznis centara i dr.); unapređenja statističkog praćenja indikatora malih i srednjih preduzeća

prema polu (broj malih i srednjih preduzeća, zaposlenost, učešće malih i srednjih preduzeća u izvozu, učešće malih i srednjih preduzeća u bruto domaćem proizvodu, prometu, investicijama i profitabilnosti).

U martu 2018. godine, Vlada je usvojila Izvještaj o realizaciji Akcionog plana za 2017. godinu, koji obuhvata analizu ostvarenih rezultata i efekata po operativnim ciljevima i aktivnostima u okviru četiri Strategijom definisana cilja. Izvještaj je pokazao da je ostvaren napredak i da se kontinuirano radi na realizaciji svih aktivnosti iz Akcionog plana. Tokom 2017. godine, realizovan je veliki broj aktivnosti koje doprinose uspješnoj realizaciji *Strateškog cilja 1. Unapređenje povoljnog poslovnog ambijenta za razvoj ženskog preduzetništva*. Unaprijeđene su savjetodavne i mentorske usluge i postignuti sporazumi sa šest opština za izdvajanje posebnih sredstava za razvoj ženskog preduzetništva. Takođe, značajan napredak ostvaren je u okviru *Strateškog cilja 2. Bolji pristup finansijama*. Finansijska podrška malim i srednjim preduzećima u većinskom vlasništvu žena realizovana je u većem obimu u odnosu na prethodnu godinu, kako po broju tako i po vrijednosti odobrenih sredstava. U okviru *Strateškog cilja 3 Obezbjedenje potrebnih znanja i vještina* realizovan je veliki broj edukacija namijenjenih preduzetnicama. Više od 300 žena prošlo je kroz razne trening programe dizajnirane za postojeće i potencijalne preduzetnice. Kao dodatna vrijednost treninga, više od 50 žena je dobilo biznis planove sa razrađenom biznis idejom za pokretanje biznisa. U okviru *Strateškog cilja 4. Promocija, umrežavanje i zagovaranje interesa žena preduzetnica* učešćem na velikom broju međunarodnih i lokalnih konferencija, okruglih stolova i promotivnih događaja predstavnika institucija/organizacija iz Crne Gore povećana je informisanost i podignuta svijest o važnosti ženskog preduzetništva. Posebna TV emisija na RTCG koja se bavi tematikom žena u biznisu i menadžmentu, s posebnim akcentom na promociji ženskog preduzetništva od velikog je značaja za razvoja ženskog biznisa i podrška je procesima ekonomskog osnaživanja žena. Takođe, unaprijeđena je i poslovna saradnja na lokalnom, regionalnom i međunarodnom planu. Između ostalog, informisala je člana/ice Odbora da prema podacima Poreske uprave u 2014. godini žene su bile vlasnice malih i srednjih preduzeća u procentu 16,96%, a na kraju 2017. godine taj procenat je povećan na 22,04%. Ukupno učešće žena u preduzetništvu u 2014. godini bilo je 21,51 %, a na kraju 2017. godine 24,29 %. U završnom dijelu diskusije Ana Šebek je saopštila da se većina aktivnosti iz Akcionog plana realizuje iz inostranih projekata i donatorskih sredstava, uz dobrovoljan rad žena koje vjeruju da treba promovisati žensko preduzetništvo, a da bi uz dodatna izdvajanja iz budžeta efekti realizovanih mjera i aktivnosti bili bolji.

Ana Cmiljanić, menadžerka za kontroling, planiranje i izvještavanje u Investiciono-razvojnem fondu Crne Gore, informisala je člana/ice Odbora da je Investiciono-razvojni fond (IRF) uspostavio tri kreditne linije sa povoljnom kamatnom stopom isključivo za preduzeća u većinskom ženskom vlasništvu - odobreno je 34 kredita u vrijednosti od 2,4 mil. € i olakšane procedure za njihovo dobijanje. Kamatne stope po osnovu ovih kreditnih linija su od 0%-3%, pri čemu se primjenjuje i dodatna subvencija u vidu smanjenja kamatne stope za 0,5%, za projekte koji se realizuju u opštinama na sjeveru, kao i opštinama koje su ispod prosjeka razvijenosti na nivou Crne Gore. U septembru 2017. godine, Vlada Crne Gore usvojila je Informaciju o osnivanju Garantnog fonda u okviru IRF-a, u cilju podrške razvoju preduzetništva i otvaranju novih mikro, malih i srednjih preduzeća, kao i novih instrumenata za podršku otvaranju novih radnih mjesta. U novembru 2017. usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Investiciono-razvojnem fondu Crne Gore, čime su se stekli uslovi za realizaciju Garantnog fonda tokom 2018. godine. Kroz primjenu garantnih šema omogućiće se dostupnost finansijskim sredstvima većem broju potencijalnih preduzetnica i preduzetnika. Ovi instrumenti namijenjeni su mladima, ženama, nezaposlenim visokoškolicima, individualnim poljoprivrednim proizvođačima, tehnološkim viškovima kao i svim onim preduzetnicima i preduzetnicama koji imaju održivu i profitabilnu ideju ali ne mogu da obezbijede dovoljan kolateral za potrebna sredstva.

Zvezdane Oluić, savjetnica za žensko preduzetništvo u Uniji poslodavaca Crne Gore i predstavnica Asocijacije poslovnih žena Crne Gore, saopštila je da ekonomsko osnaživanje žena predstavlja važan segment ukupnog djelovanja Unije poslodavaca Crne Gore (UPCG), posebno kroz aktivnosti promocije i podrške razvoju žena u biznisu i menadžmentu koje UPCG realizuje od svog osnivanja. Ženama je neophodna i veća institucionalna podrška koja se neće zasnivati samo na akcionim

planovima i strategijama, već na konkretnim sredstvima koja će biti namijenjena direktnoj podršci njihovom biznisu. Aktivnosti koje će se u narednom periodu realizovati podrazumijevaju pružanje pomoći u unapređivanju zakonske regulative u smislu saradnje sa institucijama na nacionalnom i lokalnom nivou, kao i realizaciji projekata usmjerenih u razvoj pružanja podrške ženskom preduzetništvu. Tokom diskusije Zvezdana Oluić najavila je brojne aktivnosti koje će UPCG realizovati do kraja godine, u okviru projekta koji sprovodi sa Međunarodnom organizacijom rada (ILO), u cilju promocije žena menadžerki i podrške njihovom profesionalnom razvoju, kao i pružanja doprinosa budućem djelovanju kompanija u dijelu usvajanja politika i pokretanja inicijativa koje će omogućiti veće učešće žena u različitim strukturama i na najvišim nivoima upravljanja u kompanijama. UPCG uz podršku ILO krajem 2017. godine organizovala je događaj „Jaka privreda-uspješna Crna Gora“, na kojem je predstavljen novi strateški dokument UPCG „Izvještaj o parafiskalitetima u Crnoj Gori“. Uz rezultate istaživanja o stanju na nivou države i lokalnih samouprava, Izvještaj sadrži i preporuke na koji način konsolidovati i smanjiti broj i/ili troškove postojećih parafiskalnih nameta u Crnoj Gori (obrađen je ukupan uticaj, bez podjele na m/ž aspekt vlasništva nad biznisom). Udruženje poslovnih žena Crne Gore je u kontinuitetu sprovelo niz aktivnosti koje su rezultirale intenzivnom medijskom promocijom značaja, uloge i potencijala ženskog preduzetništva, kao i uspješnih žena preduzetnica i menadžerki. Takođe, informisala je Odbor da Asocijacija poslovnih žena Crne Gore (APŽ) kontinuirano promovise žensko preduzetništvo u medijima, realizuje obuke na radu i monitoring za žene i mlade, sa fokusom na sjeveroistočni region, saraduje sa lokalnim upravama Podgorice, Nikšića, Berana i Rožaja, Direkcijom za mala i srednja preduzeća, Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i Odborom za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore. Asocijacija poslovnih žena Crne Gore je, između ostalog, podržala formiranje Ženske političke mreže kao dobrog modela osnaživanja i uključivanja žena u politički, ekonomski i društveni život države. Asocijacija je podržala jednu od prvih inicijativa Ženske političke mreže, da se u okviru lokalnih budžeta napravi preraspodjela sredstava koja će omogućiti dodatni novac za podsticaj ženskog preduzetništva. Rezultat te inicijative je da su opštine: Podgorica, Budva, Bar, Danilovgrad, Berane i Herceg Novi, opredijelile posebna sredstva za razvoj ženskog preduzetništva u budžetima za 2018. godinu.

Biljana Pejović, načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, informisala je Odbor da su ciljevi programske politike za žensko preduzetništvo usklađeni sa ključnim evropskim strateškim dokumentima u ovoj oblasti i naglasila da se jačanje ekonomskog položaja žena u Crnoj Gori nalazi među prioritetnim zadacima politike rodne ravnopravnosti.

U raspravi su kroz pitanja i komentare učestvovali/e: predsjednica Odbora Nada Drobnjak, članica Odbora Aleksandra Vuković, predstavnik Ministarstva ekonomije Ana Šebek, menadžerka za kontroling, planiranje i izvještavanje u Investiciono-razvojnog fondu Crne Gore Ana Cmiljanić i načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Biljana Pejović.

Nakon rasprave, predsjednica Odbora je konstatovala da je Odbor razmotrio Akcioni plan za sprovođenje Strategije ženskog preduzetništva Crne Gore 2015-2020. godina, za 2018. godinu, sa Izvještajem o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Strategije ženskog preduzetništva Crne Gore 2015-2020. godina, za 2017. godinu.

Druga tačka – Tekuća pitanja

U okviru ove tačke dnevnog reda razgovarano je o predstojećim aktivnostima.

Sjednica je završena u 11 sati i 30 minuta.

SEKRETARKA ODBORA
Snežana Grupković,s.r.

PREDSJEDNICA ODBORA
Nada Drobnjak,s.r.